

Illustreret Tidende

Nr. 20.

Udkommer hver Søndag.

Kjøbenhavn den 12. Februar 1899.

3 Kr. Kvartalet. Enk. Nr. 50 Øre.

40. Bind.

August Strindberg.

Det er et glædeligt Tegn paa Nationernes aandelige Sammenvekst, at August Strindberg er bleven et Led, og føles som et Led, i vort hjemlige Aandsliv i en Grad som ingen tidligere svensk Digter. Og han har betydet for os netop det, som overhovedet den svenske Literatur ned gennem Tiderne kunde og burde have betydet for den danske. Dansk Literatur har — fra regnet enkelte af vore største — mere bestaaet af literære »professionals«, der have dyrket ud af deres Talent alt, hvad der laa i det — og mere til —, end af videre betydelige Personligheder: vor Literatur har derfor haft megen god Kunst, men kun lidet Idéliv. Sverig har derimod altid haft en egen Frugtbarhed paa urolige, mangesidige Genier, der have givet Opslag paa Kulturens forskelligste Felter, men af selve deres Anlægs Rigdom og deres Naturs Uro ere blevne hindrede i at udfolde sig helt i Blomst og give deres Begavelses fulde Maal. Fra »Atlanticas« Forfatter, O. Rudbeck, ned til V. Rydberg — over Mænd som Thorild og Geijer, Tegner og Almqvist — har svensk Literatur derfor maaske haft mindre fuldkommen Kunst, men til Gengæld et meget rigere Aandsliv og meget interessantere Personligheder end Oehlenschlägers, Chr. Winthers og Drachmanns Literatur. Og mellem vore egne professionelle Literattalenter har Strindberg netop virket over Sundet som det overfrugtbare, vulkanske Hjerneliv, i hvilke alle aandelige Kim, der svirrede rundt i Tidens Luft, fik digterisk Vækst, og som uberegnelig overrumplede os med Udbrud i stedse nye Retninger.

Fra første Færd var det et Hjerneliv under Højtryk, over-vaagent og over-spændstigt, som baade følte helt vildt og urfriskt og tillige saa sygt, »fremtisk« — som Strindberg selv siger om sig. Her var Øjne og Øren som en Indianers; Iagttagelserne af Natur og Mennesker forbløffede helt ved deres Styrke og Rigdom og Præcision. Og her var det mest uensartede Læsningsstof optaget med en Ulveappetit og opbevaret i den friskeste og rummeligste Hukommelse: man mærkede stedse, at Forfatteren havde været Biblioteks-assistent, og at han havde det halve »Encyclopædia britannica« i Hovedet. Utrættelig reflekterede dernæst denne Aand over alt, der kom indenfor dens Rækkevidde, satte alt under Debat, underminerede alt med sine Tvivl; men en urolig Voldsomhed, en febril Utaalmodighed trængte samtidig paa afgørende Svar, generaliserede Almensandheder frem af 3—4 Enkeltiagttagelser og indtog absolute Standpunkter, — der kort Tid efter saa paany blev underminerede af den intet respekterende Reflektion.

Ud af en vild, hovmodig Uafhængighedslyst og fra en Barndom og Ungdom, fuld af Bitterhed og Modgang, blev Strindberg tidlig Herostraten, der vedblivende har været besat af en sand Mani for at rive Statuer omkuld og svide Templer af. »Det røde rummet« og »det nye riket« var Persiflage over det officielle Stockholm, saa nærgaende hensynsløs i sine Portrætter og saa kannibalsk i sin Ødelæggelseslyst, at Forargelsen og Skadefryden straks bar Forfatterens Navn højt op og dybt ned paa deres Bølger. Og fra da af gik det løs mod

August Strindberg.